◆ **Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) Yönetim Kurulu Başkanı Cihan Karamık, "10.000'e yakın enerji yöneticisi yetiştirdik ama onlar üzerinden enerjinin etkin yönetimini sağlayamadık. EVD firmaları oluşturduk ama pazarı oluşturamadık"**

"Enerji verimliliğinde istenilen ivmeyi yakalayamıyoruz"

Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) Yönetim Kurulu Başkanı Cihan Karamık, "Enerji verimliliğinde atılacak somut adımlar, Türkiye'nin rekabetçiliği ve uzun vadeli sürdürülebilir ekonomik büyümesi için hayati öneme sahiptir. Enerjinin etkin kullanılmaması işletmeler için yüksek maliyet anlamına gelir, dolayısıyla enerji verimliliğinde sağlanacak iyileşmeler Türkiye'nin küresel ekonomide rekabetçiliğini koruyabilmesi için temel bir gerekliliktir" dedi.

SELDA AK

Küreselleşmeyle birlikte artan rekabet koşulları buna paralel olarak harcanan enerji gün geçtikçe önem arz ediyor. Ülkelerin gelişmişliğine göre sanayi ile birlikte işletmelerde enerjinin etkin kullanımı ortaya çıkıyor.

Birçok sektörde ve konutta kullanılan enerji, tüketilmesinin yanı sıra verimliliği ve yönetimi konusunda da önem taşıyor. Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) Yönetim Kurulu Başkanı Cihan Karamık, "Enerji verimliliğinde sağlanacak iyileşmeler Türkiye'nin küresel ekonomide rekabetçiliğini koruyabilmesi için temel bir gerekliliktir" dedi.

Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) hakkında bilgi veren Yönetim Kurulu Başkanı Cihan Karamık, ülkemizdeki enerji verimliliğini, derneğin bu konudaki çözüm önerilerini ve enerji verimliliği danışmanlık şirketleriyle ilgili merak edilen soruları Ticaret Gazetesi'ne yanıtladı.

EYODER hakkında bilgi verir misiniz?

Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER), kurulduğu 2010 yılından bu yana enerji verimliliği sektörünün sağlıklı olarak gelişmesi için çalışan bir sivil toplum örgütüdür. Özelde Enerji Verimliliği Danışmanlık şirketlerinin (EVD), genelde ise enerji verimliliği ekosistemindeki diğer paydaşların temsil edildiği bir yapıdır.

EYODER'in amacı nedir?

Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER), kurulduğu andan bu yana enerji verimliliği sektörünün sağlıklı olarak gelişmesi için çalışıyor. Binalar ve endüstriyel tesislerde kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere eğitim-sertifika almış ve yetkilendirilmiş; Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketleri, enerji yöneticileri ile diğer ilgili sektörel dernek-kurum kuruluş-banka ve üretici-uygulayıcı şirketleri birçok kez birçok platformda bir araya getirdi. Derneğimiz, sektörün gerçek gücünü ortaya koyabilmek ve güç birliğini sağlamak amacıyla, enerjinin "yönetilmesinin" zorunlu olduğunu savundu. Bu anlamda kamu ve özel sektörde yürütülen birçok çalışmaya aktif katılımla destek veriyor.

Ülkemizin enerji verimliliği hangi konumda, değerlendirir misiniz? EYODER'in enerji verimliliği için sunduğu çözüm önerileri nelerdir?

Ülkemizde enerji verimliliği sektörünün geliştirilmesi için yapılması gerekenler var. Aslında ülke olarak birçok önemli adımı attık. Enerji Verimliği Kanunu'muz var. İlgili ve bağlı yönetmeliklerimiz var. Kamu otoritesi tarafından hazırlanan stratejik hedefler ve eylem planları var. Ama yine de istenen ivmeyi yakalayamıyoruz. Enerji yoğunluğumuz düşmüyor. Yani kamu idaresiyle, sanayisiyle, bina sektörüyle, bireysel tüketicisiyle hep birlikte topyekün sahiplenemedik konuyu. Mevzuat oluşturduk; gereği yapılmadığında yaptırım uygulayamadık. Teşvik mekanizmaları oluşturduk; bürokratik süreçler nedeniyle yeterince tabana yayamadık ve cazip kılamadık. 10.000'e yakın enerji yöneticisi yetiştirdik ama onlar üzerinden enerjinin etkin yönetimini sağlayamadık. EVD firmaları oluşturduk ama pazarı oluşturamadık.

Öyleyse belki de yeni bir uyanışla, neyi yaptığımızı ve hedefimizden ne kadar saptığımızı anlayacak bir farkındalığa ihtiyacımız var. Bunun için diyorum ki 2019 yılı "Enerji Verimliliği" yılı ilan edilsin. Kamu spotlarıyla, bilinçlendirme programlarıyla bireyden kamudaki yöneticilere kadar herkesin, her kurumun ve işletmenin dikkatini çekelim. Bunun ülke ekonomisi için, çevre için, sürdürülebilir kalkınma için ne demek olduğunu sil baştan bir daha anlatalım. Bu şekilde iletişim kapılarını araladıktan sonra, "iyi ama ne yapmamız, nasıl yapmamız lazım?" sorularına cevap bulalım. Bu noktada iki önemli kaynağımız var. Birincisi büyük yatırımlar yapılarak yetiştirilen ve yetkilendirilen "enerji yöneticileri." Enerji yöneticilerini, "aslında bakım mühendisimiz ama bu sertifikayı da aldırıp yasal zorunluluğumuzu yerine getirelim" anlayışından kurtarmamız gerekir. Enerji yöneticilerini gerçekten enerjinin yönetimiyle ilgili sorumlu ve hesap verebilir konuma getirmek için gerekli düzenlemeleri yapmalıyız. Bu önce kamuda başlamalı.

İkinci kaynağımız EVD (Enerji Verimliliği Danışmanlık Şirketleri) şirketleri. EVD şirketleri de artık çok önemli deneyimlere sahipler. Çünkü işletmelerin enerji verimliliği alanında ne yapmaları ve nasıl yapmaları gerektiğini söyleyebilecek en yetkin uzmanları EVD şirketleri istihdam ediyor. Bu bilgi birikiminden yeterince yararlanılmalı. Onlardaki kapasiteyi, ihtiyacı olan işletmelerle buluşturacak düzenlemeler hayata geçirilmeli. Zorunlu etütler bunlara bir örnek olabilir. Farkındalık oluşturmuş, neyin nasıl yapılması gerektiğini de göstermişsek, artık sıra bu pratiklerin yayılması ve iyi uygulamaların oluşmasına gelmiştir. Bunun için farklı motivasyon araçlarını etkin şekilde kullanmamız lazım. Yaptırımlar, teşvikler, yenilikçi finansman mekanizmaları… Yaptırımların mutlaka devlet eliyle hayata geçirilmesi gerekli. Çünkü bu konu sadece enerjiyi kullanan işletmeyi ilgilendirmiyor. Onun saldığı karbon emisyonu nedeniyle başkaları da etkileniyor, enerji tedarikinin cari açığa etkisi herkesi ilgilendiriyor. Teşvikler de bir o kadar önemli. Teşviklerin yaygın, kolay erişilebilir ama sadece hak eden uygulamalara veriliyor olması gerekir. Sanayi ile birlikte ticari binaların ve belediye binalarının da VAP (Verimlilik Artırıcı Proje) kapsamına alınması, ISO50001 enerji yönetimi standardına sahip olan işletmelere vergi indirimi, EKB ile verimliliği kanıtlanmış binalara indirimli doğalgaz, elektrik sağlanması, KOBİ'ler için özel içerikli teşvikler düzenlenmesi gibi…

Üçüncü motivasyon aracı da enerji verimliliğine özgü finansman yolları ve iş modellerinin geliştirilmesi. Yurtdışındaki ifadesiyle EPC (Enerji Performans Sözleşmesi) bunun en tipik örneği. EPC iş modelinde enerji verimliliği projelerini gerçekleştirmek için işletme sahibinin projeye inanması yeterli. Yatırım yapmasına gerek yok. Finansman bir banka üzerinde sağlanıyor ve ESCO (Enerji Servis Şirketleri) firması belli oranda tasarrufu garanti ederek finansmanın riskini üzerine alıyor. Özellikle Avrupa ve ABD'de uzun yıllardır uygulanan bu model sayesinde dokunulmamış enerji verimliliği potansiyelini hayata geçirmek mümkün. Bu iş modelinde özellikle kapsamı dar ve sınırları belli olan projelerde ilerlemek daha kolay. Ölçme ve doğrulama mevzuatının geliştirilmesi de olası anlaşmazlıklarının çözümü için şart.

Bütün bunların hayata geçmesi için, kamu tarafında ihtiyaç duyulan mevzuat düzenlemeleri de elbette yapılmalı. TS825 gibi temel yönetmelikler gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmeli. Kamu binalarına ait gerçekçi bir envanter oluşturup, kentsel dönüşüm dışında kalan binalarda enerji etütleri yapılmalı ve fizibilitesi iyi olan projeler EPC modeliyle enerji hayata geçirilmeli, oluşturulacak iyi uygulama örnekleri ile özel sektörün kaygıları giderilmeli ve teşvik edici olmalı. Kamu ihalelerinde "en düşük fiyat" yaklaşımından "yaşam boyu maliyet" yaklaşımına geçişi sağlayacak düzenlemeler yapılmalı. Kamu binalarının satın alınması ve kiralanmasında en az B sınıfı EKB (Enerji Kimlik Belgesi) şartı aranmalı. Özetle gidecek daha çok yolumuz var, yılmadan ve yorulmadan.

"Atılacak adımlar hayati öneme sahip"

Enerjide sağlanan verimliliğin ülke ekonomisine katkısını değerlendirir misiniz?

Enerji verimliliği sadece artan enerji maliyetleri ve cari açık konuları üzerine odaklı çalışmalarla kısıtlanabilecek bir konu değildir. Enerji Verimliliği aynı zamanda Türkiye'nin enerji arz güvenliğini sağlamasına, büyümeyi sürdürmesine, çevreyi korumasına ve iklim değişikliğini azaltmasına yardımcı olacaktır. Türkiye için arz istikrarını sağlamak amacıyla talep tarafında enerji verimliliğini arttırmak kritik öneme sahiptir. Enerji verimliliğinde atılacak somut adımlar, Türkiye'nin rekabetçiliği ve uzun vadeli sürdürülebilir ekonomik büyümesi için hayati öneme sahiptir. Enerjinin etkin kullanılmaması işletmeler için yüksek maliyet anlamına gelir, dolayısıyla enerji verimliliğinde sağlanacak iyileşmeler Türkiye'nin küresel ekonomide rekabetçiliğini koruyabilmesi için temel bir gerekliliktir. Enerjinin yönetilememesi aynı zamanda daha fazla kamu enerji harcaması ve ulusal bütçeden enerji harcamaları için daha fazla pay aktarılması anlamına gelir. İklim değişikliğinin etkisini azaltmak artık gelişmiş ülkelerde öncelikli politikadır. Ülkemizde kişi başına düşen sera gazı emisyonları hala düşük olmasına rağmen, Türkiye'deki toplam sera gazı emisyonları artış oranı gelişmekte olan ülkeler arasında üst seviyelerdedir.

"Enerji verimliliği potansiyelini hayata geçirmek mümkün"

Enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin önemi nedir?

Şu anda Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde listelenen 43 EVD firması mevcut. Bunların 3'ü eğitim alanında, 15'i sanayi sektöründe, 36'sı bina sektöründe, 8'i ise hem sanayi hem bina sektörlerinde yetki sahibi. Bu firmaların 21'i derneğimiz üyesi. EVD firmalarının yanında, Enerji Verimliği alanında çalışan tedarikçi firmalardan, kurum ve kuruluşlarda çalışan enerji verimliliği uzmanlarından, üniversite temsilcilerinden üyelerimiz de var. Bu çeşitlilik yeni dönem yönetim kurulumuza da birebir yansıdı. İddiamız, bu çeşitliliğin yaratacağı sinerjiyi iyi değerlendirerek enerji verimliliği sektörü ve ülkemiz için çok önemli katkılar sunmak.

EVD üyelerimiz, temel olarak, binalarda ve sanayide enerji etütleri gerçekleştirerek verimlilik potansiyellerini ortaya çıkartıyorlar. İşletmeler için verimlilik arttırıcı proje dosyaları hazırlıyorlar ve işletmelerin devletten hibe destek almasını sağlıyorlar. Enerji verimliliği ve ISO50001 enerji yönetimi ile ilgili işletmelere danışmanlık hizmetleri sunuyorlar. Mevcut binalar için Enerji Kimlik belgesi düzenliyorlar. Test, ölçüm ve devreye alma hizmetleri veriyorlar.

Bununla birlikte birçok EVD üyemiz yurtdışındaki ifadesiyle ESCO firması olmaya doğru ciddi bir transformasyon sürecini başlatmış durumda. ESCO iş modelinde "enerji performans sözleşmeleri" ile enerji verimliliği projelerini gerçekleştirme ve tasarruf performansını garanti etme, böylelikle proje geliştirmek isteyen yatırımcının risklerini minimize etme anlayışı var. Özellikle Avrupa ve ABD'de uzun yıllardır uygulanan bu model sayesinde dokunulmamış enerji verimliliği potansiyelini hayata geçirmek mümkün. Bu iş modelinde özellikle kapsamı dar ve sınırları belli olan projelerde ilerlemek daha kolay. Ölçme ve doğrulama mevzuatının geliştirilmesi de olası anlaşmazlıklarının çözümü için şart.

"Yeni bir proje üzerinde çalışıyoruz"

Enerji verimliliğini arttırıcı çalışmalarınız veya yürüttüğünüz projeler var mı? Açıklar mısınız?

EYODER olarak bir yandan enerji verimliliğine dikkatleri çekmeye çalışırken diğer yandan da enerji verimliliği sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda katma değer yaratmak için diğer sivil toplum örgütleri ve üniversitelerle işbirliği içerisinde AB projelerine başvuruyoruz. Örneğin yakın zamanda kapanışını gerçekleştirdiğimiz, Özyeğin Üniversitesi ve ENVER (Enerji Verimliliği Derneği) ile birlikte yürüttüğümüz projemizde belirlenen kamu binalarında enerji etüdü ve enerji modellemesi yaparak verimlilik potansiyellerini ortaya çıkarttık. Örnek binalarda elde edilen sonuçlara göre de benzer diğer kamu binaları için de verimlilik kılavuzu oluşturduk. Eş zamanlı olarak da ilgilileri ve yöneticileri projenin çıktıları ve verimli bina yönetimi için yapılması gerekenler konusunda bilgilendirdik. Şimdi bu projeyi tüm ülke geneline ve bazı az gelişmiş ülkelere yaymak için yeni bir proje üzerinde çalışıyoruz.

✓ *"Kamu idaresiyle, sanayisiyle, bina sektörüyle, bireysel tüketicisiyle hep birlikte topyekün sahiplenemedik konuyu. Mevzuat oluşturduk; gereği yapılmadığında yaptırım uygulayamadık. Teşvik mekanizmaları oluşturduk; bürokratik süreçler nedeniyle yeterince tabana yayamadık ve cazip kılamadık. 10.000'e yakın enerji yöneticisi yetiştirdik ama onlar üzerinden enerjinin etkin yönetimini sağlayamadık. EVD firmaları oluşturduk ama pazarı oluşturamadık."*

✓ *"EYODER olarak bir yandan enerji verimliliğine dikkatleri çekmeye çalışırken diğer yandan da enerji verimliliği sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda katma değer yaratmak için diğer sivil toplum örgütleri ve üniversitelerle işbirliği içerisinde AB projelerine başvuruyoruz. Örneğin yakın zamanda kapanışını gerçekleştirdiğimiz, Özyeğin Üniversitesi ve ENVER (Enerji Verimliliği Derneği) ile birlikte yürüttüğümüz projemizde belirlenen kamu binalarında enerji etüdü ve enerji modellemesi yaparak verimlilik potansiyellerini ortaya çıkarttık."*

www.medyatakip.com